

Den sino-indokinesiska krisen¹

– Resolutionsförslag från majoriteten i Fjärde Internationalens Förenade Sekretariat
[Översättningen från KAF:s *Informationsbulletin* nr 13 1979]

Introduktion

Detta resolutionsförslag från våren 1979 ger en bakgrund till händelserna i Indokina, med konflikten mellan Vietnam och ena sidan och Pol Pots Kampuchea och Kina å den andra.

Både majoritetens och minoritetens resolutioner publicerades på engelska i *Intercontinental Press/Inprecor*, vol 17 nr 21/1979.

Den viktigaste skillnaden mellan minoritetens och majoritetens resolutioner är synen på Vietnam och Kampuchea – minoriteten är mycket mer kritisk till Kampuchea och tar ställning för Vietnam i konflikten, medan majoriteten intar en mer neutral hållning.

En aspekt som gör föreliggande resolution så intressant är att den skrevs under händelsernas gång, dvs det är ingen efterkonstruktion. Numera finns mycket mer fakta om i synnerhet Pol Pots Kampuchea tillgängligt, vilket bl a skulle kunna motivera en revidering av analysen av Kampuchea (personligen anser jag det), men trots sina brister så står den sig ändå bra, i synnerhet om man jämför med vad som skrevs från maoistiskt håll.

Resolutionen antogs (i stort sett oförändrad) av Fjärde Internationalens Förenade Sekretariat och ett utdrag ur densamma publicerades i tidningen *Internationalen* nr 17-1979.

Martin Fahlgren (10 juni 2009)

I

I.

Efter att ha bedrivit ett förödande krig i Indokina under många år och efter att ha skapat en fruktansvärd ödeläggelse, tillfogades USA-imperialismen slutligen ett avgörande nederlag 1975.

Detta misslyckande för den amerikanska interventionen² – ett resultat av såväl de indokinesiska folkens beslutsamma motståndskamp, som de tilltagande anti-krigs-mobiliseringarna och de förändrade stämningarna inom USA självt – återspeglade de förändrade styrkeförhållandena på det internationella planet, mellan imperialismen och de krafter som motsätter sig det imperialistiska herraväldet. Det bidrog i sin tur till att ytterligare försvaga imperialismens ställningar.

De indokinesiska folkens hjältemodiga kamp visade att det var möjligt att besegra också den mäktiga amerikanska armén. Den djupgående oppositionen mot ett nytt krig hos de amerikanska massorna, den sociala krisen i USA och det konkreta internationella läget efter USA-imperialismens nederlag, gjorde det ytterst svårt för den amerikanska regeringen att än en

¹ Sino – kinesisk.

² *Intervention* – (ofta: militärt) ingripande.

gång gå in med stora militära förband för att upprätthålla den neo-koloniala¹ ordningen på olika håll i världen.

Det minskade också tilltron till Washington som den kapitalistiska världens polismakt nummer 1. Under dessa förhållanden uppstod också en ledarskapskris hos imperialismen, något som visade sig i de tidigare portugisiska kolonierna i södra Afrika, i hela den södra delen av denna kontinent, i Etiopien och, på senare tid, i Iran och Mellersta Östern.

I Indokina banade det imperialistiska nederlaget väg för en framgångsrik utveckling för den permanenta revolutionen i detta område – en utveckling som kännetecknades av en kombinerad nationell befrielsekamp och proletär revolution. Detta gjorde det möjligt att upprätta nya arbetarstater i Vietnam, Laos och Kampuchea. I Sydostasien i allmänhet och Thailand i synnerhet, stimulerade det imperialistiska nederlaget i Indokina en tilltagande nationell befrielsekamp och ett uppsving för mobiliseringarna bland städernas befolkning och bland fattigbönderna.

Hela det system som Washington skapade under 60- och början av 70-talen för det imperialistiska herraväldet över stora delar av Ostasien kom att skakas i grunden.

2.

Också innan det imperialistiska nederlaget visade sig spänningar mellan de vietnamesiska, kampuchianska och kinesiska ledarskapen, mellan de olika kommunistpartiernas ledningar i ekonomiska, politiska och diplomatiska frågor, men också i gränsfrågor mellan de olika länderna. Dessa spänningar utvecklades efter hand till militära sammanstötningar och ledde så, fyra år efter segern över imperialismen, till att reguljära vietnamesiska arméförband sattes in i Kampuchea och att kinesiska trupper gick över gränsen till Vietnam. Därmed hade också konflikterna mellan olika byråkratiserade arbetarstater gått längre än vad som varit fallet vid något tidigare tillfälle.

Därmed befinner vi oss idag i en situation där de resurser som så väl skulle behövas för de indokinesiska ländernas egen sociala och ekonomiska utveckling efter det imperialistiska angreppskrigets oerhörda ödeläggelse, som skulle behövas för att tillfredsställa de arbetande massornas allra mest grundläggande behov, i stället utnyttjas för militära ändamål.

Imperialisterna följer en linje av aktiv, kontrarevolutionär politik i området. Efter en viss vacklan efter nederlaget 1975 om vad som var den ”riktiga” kursen, har USA-imperialismen än en gång ökat sitt tryck på länderna och folken i Ostasien. Man upprätthåller en stark militär närvaro i Sydkorea och har backat upp Park-diktaturens armé kraftigt. Man har gett ett massivt stöd till den thailändska regimen och stött ASEAN-ländernas² regimer i övrigt. Man har befäst luftstridskrafter och flottstyrkor och baser inom övärlden i Stilla Havet. Man bibehåller ”särskilda” kontakter med Taiwan. Man har genomfört en ekonomisk blockad av Vietnam.

Syftet med allt detta har varit att stoppa den process som inleddes i och med den vietnamesiska revolutionens seger, något som fick kraftfulla effekter bland de arbetande massorna i andra delar av Ostasien. Imperialisterna avsåg att så snabbt som möjligt tygla den nationella befrielsekampen och sedan krossa de anti-imperialistiska nationella befrielseörelserna.

¹ *Neo-kolonialism* – som upprätthåller en imperialistisk kontroll, även efter det att ett visst land nått en formell politisk självständighet.

² *ASEAN* – ”de sydostasiatiska nationernas förbund”, en samarbetsorgan mellan kapitalistiska regimer i området.

På det internationella planet har borgarklassens ideologer bedrivit en omfattande anti-kommunistisk kampanj med utgångspunkt från Vietnam och Kampuchea, en kampanj som påbörjades i samma ögonblick som det stod klart att USA-imperialismen skulle vidkännas ett nederlag i Indokina.

Det är den internationella arbetarrörelsens uppgift att mobilisera till försvar för den indokinesiska revolutionen, som hotas av imperialistiska manövrer samtidigt som den revolutionära utvecklingen försvagas av inter-byråkratiska¹ konflikter. Det är också dess uppgift att göra allt som står i dess makt för att få ett slut på de militära konfrontationerna mellan de byråkratiserade arbetarstaterna, vilka arbetarna och bönderna i dessa länder tvingas betala ett så blodigt pris för. Dessa konfrontationer och allt de för med sig är ytterligare en tragisk illustration till vad världsrevolutionens försening kostar mänskligheten.

//

3.

I ljuset av den imperialistiska upptrappningen i Indokina, skulle de kinesiska och sovjetiska ledningarna ha fortsatt sitt – låt vara begränsade – materiella stöd till den indokinesiska revolutionens utveckling. Men i stället kom den sino-sovjetiska konflikten att i hög grad påverka utvecklingen i området efter imperialismens nederlag och minskade handlingsutrymme och då på ett negativt sätt.

Roten till denna konflikt – vid sidan av Sovjets och Kinas *objektivt* olikartade läge i förhållande till imperialismen – ligger ytterst i den sovjetiska byråkratins beslutsamhet att upprätthålla sin kontroll över den världskommunistiska rörelsen, en avgörande faktor för att den stalinistiska monolitismen² skulle kunna bevaras och den sovjetiska byråkratins fredliga samexistens-politik fullföljas och utvecklas.

Upprätthållandet av denna monolitism uppfattades av den sovjetiska ledningen som något mycket centralt för att den skulle kunna bevara ett stabilt herravälde över sitt eget land. För att utveckla sin politik av fredlig samexistens med imperialismen, ansåg sig den sovjetiska byråkratin behöva stärka sitt grepp över alla strategiska nyckelområden och därmed hindra en o-kontrollerad utveckling där. Ställd inför den kinesiska revolutionen, vars seger den inte lyckades förhindra, och ett kinesiskt ledarskap som den inte hade någon säker kontroll över, följde den sovjetiska byråkratin en linje som gick ut på att isolera och försvaga den kinesiska arbetarstaten.

1960 ledde denna inriktning Sovjetunionen till att skära av sin tekniska hjälp till Kina, tillfoga dess ekonomi hårda slag och undandra den kinesiska regimen militärt stöd – och det trots det imperialistiska hotet mot Beijing [Peking]. Kreml fortsatte så med att förlägga upp till en tredjedel av sina väpnade styrkor längs den kinesiska gränsen.

Samtidigt som imperialismen har förändrat sin hållning till regimen i Beijing har den byråkratiska ledningen där ytterligare bekräftat att dess politik går ut på att bevara de egna nationella intressena i motsättning till Kreml. I en situation av allvarlig inre kris lutar den kinesiska byråkratin till en fredlig samexistenspolitik med imperialismen, som motsvarar de behov den upplever på det ekonomiska planet, som kan leda till ett återupprättat status quo³ i området och som i största möjliga mån kan bidra till att minska effekterna av den indokinesiska

¹ *Inter-* – mellan-

² *Monolitistisk* – ”huggen ur ett enda block”, ung. enhetlig

³ *Status quo* – ung. oförändrat läge.

revolutionens seger.

Hanoi har inte för avsikt att utveckla den anti-imperialistiska kampen inom ASEAN-länderna. Men den vietnamesiska ledningens inriktning – som pekar mot en faktisk förening av de indokinesiska länderna under dess kontroll – kan, tillsammans med dess fördjupade kontakter med den sovjetiska byråkratin, hota den kinesiska regimens planer för ett område som den ser som en del av sin intressesfär.

Oförmögen som den är att upprätta sin egen kontroll över det vietnamesiska kommunistpartiet (VKP), försöker den kinesiska byråkratin att isolera och försvaga den vietnamesiska arbetarstaten, med metoder som motsvarar de som den sovjetiska byråkratin utnyttjade mot Beijing, dvs diplomatisk isolering, återkommande politiska fördömanden, militära påtryckningar och ett stopp för den ekonomiska hjälpen.

4.

Om vi går tillbaka till tiden före 1975, så hade den sovjetiska byråkratins försvar av de egna särskilda intressena under årens lopp och därefter motsvarande kinesiska politik under lång tid tvingat de indokinesiska folken till stora uppoffringar. 1954 års Genève-överenskommelser berövade dem en stor del av den seger som de vunnit på slagfältet mot den franska imperialismen. Sovjets passivitet, gjorde det sedan möjligt för Washington att bygga upp Diem-regimen i södra Vietnam och inleda ett nytt angreppskrig där. Genom sitt snåla materiella stöd – som var som uppmätt i ett mätglas – tillät Kreml USAs regering att fortsätta sitt angrepp år efter år.

I likhet med Moskva motsatte sig Beijing ett återupptagande av det väpnade motståndet i södra Vietnam 1960. Man underlättade för Moskva att rättfärdiga dess magra stöd till det kämpande Vietnam genom att vägra att öppna till en verklig enhetsfront till den indokinesiska revolutionens försvar. Man förhöll sig kallsinnig till de påtryckningar om en sådan som det vietnamesiska kommunistpartiet, det japanska och andra asiatiska kommunistpartier och den kubanska ledningen genomförde 1964..

Den sovjetiska ledningen vägrade för sin del att bryta med Lon Nol-regimen i Kampuchea, dvs den regim som förts till makten 1970 efter en CIA-inspirerad kupp. Kreml var nämligen orolig för Beijings inflytande över det kampuchianska kommunistpartiet och t o m över gruppen kring Sihanouk.

I kölvattnet på de förändringar av den kinesiska byråkratins internationella politik som ägde rum efter den kinesiska kulturrevolutionens slut, kom effekterna av den kombinerade fredliga samexistenspolitiken och den sino-sovjetiska konflikten att göra sig alltmer gällande i Indokina.

I juli 1971 erhöll Nixon en offentlig inbjudan att besöka Beijing. 1972 sammanträffade han med Mao och reste därefter till Moskva. Den indokinesiska revolutionens isolering underströks så ytterligare i ett läge av ständigt ökad imperialistisk militär upptrappning. Senare kom den kinesiska byråkratin att officiellt anta den så kallade "teorin om de tre världarna". I den maoistiska ledningens ögon var Sovjetunionen nu Kinas "huvudfiende" och därmed – i enlighet med byråkratins typiska logik – också huvudfienden till världens folk.

5.

Långt tidigare hade det visat sig skiljaktigheter mellan de vietnamesiska, sovjetiska, kinesiska och kampuchianska ledningarna. Efter den indokinesiska revolutionens seger kom dessa motsättningar att utvecklas på ett nytt sätt, i ett nytt sammanhang – motsättningarna mellan de

vietnamesiska, kampucheanska och kinesiska regimerna utvecklades inom ramen för den sino-sovjetiska konflikten. Detta var en följd av de speciella förhållandena mellan Moskva och Vietnam respektive Kina och Kampuchea, de sovjetiska och kinesiska byråkratiernas hänsynslösa försvar av sina egna intressen och det sätt på vilket deras fredliga samexistenspolitik svarade mot den imperialistiska motoffensiven i området (en motoffensiv som hade betydligt mindre manövermarginaler än före nederlaget 1975).

///

6.

Men trots den sino-sovjetiska konfliktens starka följder för den indokinesiska krisen, så kan man inte bara föra tillbaka denna kris på de inter-byråkratiska motsättningarna. Vi har inte att göra med något slags ”duell” som utspelas i imperialismens frånvaro. Inte heller kan man se Washington som en passiv åskådare till det som äger rum. Washington har inte undgått att ta fasta på politiska öppningar till följd av den förvärrade sino-sovjetiska konflikten och den kinesiska byråkratins fredliga samexistenspolitik.

7.

Ett århundrades kolonialt och neo-kolonialt styre och närmare 40 år av krig har utblottat de indokinesiska länderna. Hela den ekologiska balansen i området har förstörts i grunden av USAs militära upptrappning. Den ekonomiska infrastrukturen¹ har förgjorts. En stor del av de dragdjur som är så nödvändiga för jordbruket har decimerats². Bevattningssystemen har utsatts för omfattande skador. Den mänskliga och samhällsliga kostnaden för den imperialistiska krigföringen är oöverskådlig. Ungefär 600 000 människor beräknas ha avlidit i Kampuchea under de fem åren av amerikansk intervention. Ca 50 % av den totala befolkningen i södra Vietnam, Laos och Kampuchea har tvingats från sina boplatser.

De förhållanden som rådde vid tiden för befrielsen av södra Vietnam 1975 kan ge en uppfattning om problemen. Mer än 16 % av befolkningen hade antingen dödats eller gjorts till krymplingar. 56 % hade mist sina hem. Det fanns 3,5 miljoner arbetslösa och 4,5 miljoner som var ekonomiska understödstagare. Detta kan ge en bild av den tragiska omfattningen av de ekonomiska och sociala problem som Indokina stod inför efter revolutionens seger. En sådan situation kan inte annat än ge upphov till sociala och politiska spänningar inom de olika länderna i området och inom olika regioner.

Men detta tillstånd berodde inte bara på kriget som sådant. Det var inte bara ett objektiva resultat av en medveten politik. USA-imperialismen såg till att göra förödelsen och slakten så omfattande som möjligt för att på så sätt, redan på förhand maximalt försvaga de regimer som skulle ta form efter den revolutionära seger de misslyckats med att förhindra. Sedan deras styrkor kollapsat 1975 fortsatte de att försöka strypa de nya regimerna. De inledde en ekonomisk blockad mot länderna i Indokina. De avböjde alla diplomatiska förslag från de nya ledarna, även sedan Hanoi släppt alla förhandsvillkor för att normalisera förhållandet till USA. De ökade sina påtryckningar på Laos via Thailand och hjälpte de thailändska generallerna att organisera kontrarevolutionära grupper bland meo-, lao- och khmerfolken.

8.

Med sina väpnade styrkor djupt inbegripna i anfallskriget i Indokina och med en växande anti-

¹ *Infra-struktur* – grundläggande investeringar som järnvägar, vatten & avlopp m m.

² *Decimera* – minska kraftigt i antal.

krigsrörelse på hemmaplan, tvingades Washington att erkänna Folkrepubliken Kina och helt och hållet revidera¹ sin så kallade ”containment-and-roll back”-politik². Man formulerade en ny inriktning som tog full hänsyn till den kinesiska byråkratins vilja att genomföra en fredlig samexistenspolitik med imperialismen. Denna politik började sättas i verket i och med Kissingers och Nixons besök i Kina, 1971 och 1972. Denna radikala förändring av USAs Asien-politik – som i sin tur möjliggjorde en vändning av den kinesiska utrikespolitiken – har nyligen tagit sig uttryck i undertecknandet av avtalen mellan Kina och USA och Kina och Japan där den av Beijing begärda ”anti-hegemoni”-klausulen³ också fanns med.

USA-imperialismen är inte beredd att som betalning för sin allians med Beijing ge upp sin fredliga samexistenspolitik med Moskva. Denna förblir nödvändig för att i så hög grad som möjligt upprätthålla status quo i så viktiga delar av världen som Västeuropa, Mellersta Östern och Latinamerika. Även om Sovjetunionen inte har något avgörande inflytande idag över utvecklingen i Ostasien, så har det förvisso visat sin ”goda vilja” gentemot imperialismen, t ex genom att ge olika försäkringar till den thailändska regimen. Washington tillmäter också undertecknandet av strategiska rustningsöverenskommelser med den sovjetiska byråkratin en stor politisk betydelse.

Fast USA-imperialisterna räknar i första hand med att det är den kinesiska byråkratin som skall hjälpa dem att upprätthålla en stabil neo-kolonial ordning i Ostasien, ett område som är både ekonomiskt och strategiskt mycket, viktigt för dem. De behöver Beijings samförstånd för att nu förbereda ett internationellt erkännande av två koreanska stater och därmed frysa de statliga förhållandena på den koreanska halvön. De vill vidare skapa ett politiskt klimat som tillåter en fortsatt japansk upprustning, något som såväl den japanska som den amerikanska borgarklassen är ute efter; de vill återigen kunna befästa sina militära styrkor i Stilla Havsområdet; upprätthålla sina förbindelser med regimen på Taiwan och då utan att detta far stå i vägen för de sino-amerikanska relationerna; tillförsäkra ASEAN-staterna ett fortsatt stöd; försöka täta igen den bräsck som deras motståndare kunna utnyttja i Thailand alltsedan 1973 (då krisen ökade avsevärt för den thailändska regimen) samt sist men inte minst att försöka isolera och försvaga den indokinesiska revolutionen.

De ekonomiska möjligheter som skapas för det amerikanska kapitalet av den kinesiska politiken under Deng Xiaopings ledning, är inte i sig tillräcklig för att förklara den ”kinesiska linjen” i Washingtons Ostasien-politik. Detta så mycket mer som tidigare erfarenheter av handelsöverenskommelser mellan imperialistiska stater och byråkratiserade arbetarstater visar den klyfta som finns mellan vad avtalen utlovar och vad som verkligen uppfylls. Det kan nog snart komma att visa sig hur pass begränsad Kinas betalningsförmåga egentligen är.

USAs kurs har först och främst bestämts av strategiska hänsyn, samtidigt som den kinesiska byråkratin har sina särskilda skäl att idag sluta överenskommelser med Washington och Tokyo i syfte att upprätta ett nytt status quo i Ostasien.

Den amerikanska regeringens politik demonstrerades med all önskvärd tydlighet vid tiden för Kinas invasion i Vietnam, något som måste ha varit ”på tapeten” i samband med Deng Xiaopings resa till USA i januari 1979. Den amerikanska hållningen till den kinesiska invasionen skiljde sig mycket skarpt från dess sätt att reagera på Vietnams inmarsch och störtandet av Pol Pot-regimen och den vietnamesiska arméns och den nationella befrielsefrontens (FUNKSN)

¹ *Revidera* – förändra, ibland: skriva om.

² ”*Contain*” – hålla tillbaka; *Roll back* – ”rulla upp”, trycka tillbaka.

³ *Hegemoni* – herravälde, fullständig kontroll; *klausul* – stadgande, bindande skrivning.

maktövertagande. Den skiljde sig också kraftigt från USAs hållning när den vietnamesisk-kampuchianska konflikten bröt ut inför offentligheten i januari 1978

9.

Den amerikanska regeringen satte verkligen inte i gång någon våldsamt anti-kinesisk kampanj av den typ som man tidigare utlöst mot Vietnam. Den lät i stället utfärda senkomna och försiktiga diplomatiska uttalanden, där man förordade ett kinesiskt tillbakadragande samtidigt som man begärde att Vietnam skulle dra tillbaka sina styrkor från Kampuchea. Den amerikanska regeringen lät inte avskriva den amerikanske handelsministerns besök i Beijing, utan lät i själva verket tvärtom genomföra nya ekonomiska avtal med Kina. Samtidigt som striderna pågick inne i Vietnam upphöjdes dessutom den amerikanska representationen i Beijing till ambassadörs-nivå.

10.

Den amerikanska imperialismen försöker utnyttja effekterna av den sino-sovjetiska konflikten i Asien så långt det överhuvudtaget går, för att försvaga den indokinesiska revolutionen. Den är fullt medveten om de ekonomiska, sociala och politiska problem som hemsöker Vietnam, Laos och Kampuchea. USA-imperialismen försöker att ytterligare förvärra dessa problem och på så sätt kväsa den revolutionära utveckling i detta område som fick en så kraftig stimulans av imperialismens nederlag i Indokina. Man försöker också att svärta ner den förebild som de indokinesiska folken gett genom sin anti-imperialistiska kamp.

Imperialismen reagerar mot den indokinesiska revolutionens seger på samma sätt som imperialister alltid reagerat på revolutionära segrar. De gör allt som de någonsin kan för att försvåra för de nya regimerna att stabilisera sin maktställning, inklusive olika försök att på allt möjligt sätt utlösa kriser och förstärka de kontra-revolutionära påtryckningarna.

IV.

11.

Imperialisterna insåg mycket tidigt vad som stod på spel på den indokinesiska halvön – i den process av permanent revolution som tog form där.

Allt sedan 1940-talet har USA i sina ingripanden utgått från följande internationella överväganden: 1. att det gällt att bryta den asiatiska revolutionens ”framfart” i Vietnam, det land där de samhällseliga mobiliseringarna varit de mest omfattande; 2. att på så sätt också lägga grunden till en ny offensiv mot den kinesiska revolutionen; 3. att garantera bästa möjliga allmänna villkor för att imperialismens välde skulle kunna säkras i denna del av Asien.

Det var av dessa tre skäl som Kennedy-administrationen under 1960 beslöt inleda den bloddrypande upptrappningen av det andra Indokina-kriget. Detta som en del i en bred imperialistisk offensiv mot den framväxande koloniala revolutionen i kölvattnet på den framgångsrika kubanska revolutionen. Denna motoffensiv drabbade folken i Dominikanska Republiken, Brasilien, Indonesien, Kongo m fl länder mycket hårt.

12.

Det är liknande överväganden som – i ett annat internationellt sammanhang – bestämt den imperialistiska politiken sedan 1975. Vad som står på spel i den kamp som inleddes på den indokinesiska halvön har verkligen bekräftats efter segern i april 1975 – en seger som banade väg för upprättandet av en ny arbetarstat i södra Vietnam och markerade början på en snabb återföreningsprocess mellan det krigshärjade landets norra och södra delar.

I söder upplöstes den borgerliga statsapparaten i och med att dess ryggrad, Saigon-armén, kollapsade. Det vietnamesiska kommunistpartiets linje var i detta läge ingalunda att försöka lappa ihop bitarna av den sönderslagna neo-koloniala statsapparaten. Man lät i stället förbjuda samtliga borgerliga politiska grupperingar. De flesta f d militära ledarna fängslades, liksom de högre tidigare funktionärerna inom Thieu-administrationen.

Efter Saigons befrielse fanns det en enhetlig administrativ och politisk ledning för Vietnam som helhet. Armén i norr sammansmältes med den i söder.

Efter befrielsestyrkornas seger tog en ny sorts administration form, under ledning av det vietnamesiska kommunistpartiet – genom en provisorisk militär förvaltningskommitté och, senare, civila folkliga kommittéer. Man började undersöka om administrationen som helhet skulle kunna omorganiseras. I februari 1976 delades så landet in i 35 nya provinser. På denna grundval ägde val till nationalförsamlingen rum den 25 april 1976, vilket ledde fram till det officiella grundandet av den nya Socialistiska Republiken Vietnam den 2 juli 1976.

De ekonomiska åtgärder som vidtogs efter segern gick i samma riktning som de administrativa, politiska och militära åtgärderna. Staten ökade snabbt sin kontroll över de flesta industri-företagen (vars ägare mycket ofta flytt utomlands) liksom de större plantagerna och imperia-listiska egendomarna. Ett statligt monopol för utrikeshandeln infördes genast. Efter hand kom också en statligt kontrollerad handelsorganisation att ta form. Bankerna nationaliserades och man tog de första stegen i riktning mot en harmonisering¹ av penningssystemet mellan den norra och södra delen av landet.

I södra Vietnam drogs den gamla valutan omedelbart in och ersattes av en ny *Dong*, vars värde var fast och bestämt i förhållande till den nordvietnamesiska dongen. I synnerhet de privata förmögenheterna kom därigenom att ställas under nationalbankens kontroll.

Återuppbygget av jordbruksproduktionen gavs högsta prioritet. De agrara² reformerna utvid-gades. Även om kollektiviseringen genomfördes försiktigt – med hänsyn till småbönderna i Mekong-deltat – kom ändå den kollektiva och statliga jordbrukssektorn att förstärkas snabbt efter nationaliseringen av plantager och upprättandet av ”nya ekonomiska zoner”. Officiella talesmän för den nya regimen förklarade också att det var nödvändigt att efter hand övergå till ett storskaligt socialistiskt jordbrukssystem.

Studier påbörjades av hur man skulle kunna få till stånd ett enhetligt utvecklingsprogram för landet som helhet, grundat på de första åtgärderna för nationalisering och statligt övertagande av produktionen och ägnat att bidra till en utveckling av de främsta industrigrenarna.

Dessa studier öppnade vägen för 1976-80 års femårsplan, som antogs vid det vietnamesiska kommunistpartiets fjärde kongress i december 1976 och började sättas i verket i början på 1977. Men de sino-vietnamesiska köpmännens³ systematiska sabotage blockerade de åtgärder som staten planerat för distributionsområdet. Detta fick negativa effekter, såväl för utveck-lingen av jordbruks-kollektiviseringen, som för förverkligandet av planerna för den nationali-serade industrisektorn. Dessa köpmän som hade sin bas i Saigon-Cholon, lyckades begränsa effekterna av regimen fortlöpande valuta-reformer, bl a genom valutaförfalskningar och genom att överföra och sprida sina egendomar.

Ställd inför detta motstånd och dessa försök att omintetgöra den statliga planeringen beslöt

¹ *Harmonisering* – fullständig överensstämmelse.

² *Agrar* – som gäller jordbruket.

³ *Sino-vietnameser* – befolkningsgrupp, bosatt i Vietnam men med kinesiskt (”sino”-) ursprung.

den vietnamesiska staten – efter tre års växande sociala och politiska konflikter – att nationalisera hela den återstående kapitalistiska handeln och genomdriva de nödvändiga åtgärderna för att kunna få till stånd ett enhetligt penningssystem över hela Vietnam.

Genom de ingrepp som gjordes för att krossa den gamla borgerliga statsapparaten omedelbart efter segern i april 1975, blev det möjligt att inleda en process av återförening av hela Vietnam inom ramen för en gemensam arbetarstat. Denna utveckling hade för övrigt tagit sin första början redan i de befriade områdena och i motståndskampen innan maktövertagandet.

13.

I ljuset av det amerikanska nederlagets stora betydelse för hela den regionala utvecklingen, såg imperialisterna med oro på Vietnams återförening och uppkomsten av ett enhetligt Vietnam med 50 miljoner invånare och en stor och vältränad armé. Imperialisterna oroades också av det vietnamesiska ledarskapets indokinesiska politik i stort, t ex i form av undertecknandet av ”Vänskaps- och samarbetsfördraget” mellan Socialistiska Republiken Vietnam och Demokratiska Folkrepubliken Laos (som officiellt grundats den 2 december 1975).

Situationen i Thailand gav också den imperialisterna problem, som de oroades av Thanom- och Praphas-diktaturens¹ fall i oktober 1973 och därefter den treåriga demokratiska öppningen med kraftigt ökade sociala och politiska strider i städerna och på landsbygden; en påtaglig förstärkning av gerillastyrkorna under ledningen av det thailändska kommunistpartiet (nu också i samarbete med det socialistiska partiet) under denna period, men också efter den blodiga kuppen i oktober 1976; allt detta visar hur svag den borgerliga regimen i Thailand i själva verket var.

Det var inte möjligt för Washington att återta initiativet i denna del av Asien genom att själv starta ett kontrarevolutionärt krig. Men Washington beslöt att genomföra olika försök att minska stabiliteten hos de indokinesiska regimerna, bland annat genom att utnyttja konflikterna mellan Vietnam och Kampuchea samt Vietnam och Kina. Andra imperialistiska länder följde i allmänhet en liknande kurs i förhållande till den vietnamesiska regimen som den amerikanska regeringen.

14.

Ställd inför olika imperialistiska påtryckningar, en växande kris i förhållande till Beijing, den ekonomiska situation som man ärvt från krigsperioden och ytterligare problem till följd av diverse naturkatastrofer kom Hanoi att alltmer ensidigt vända sig till Moskva och dess allierade för internationellt stöd och för ekonomisk, teknisk och militär hjälp. Vietnams objektiva beroende av Moskva har ökat. I juni 1978 blev Vietnam medlem av Comecon den Sovjet-dominerade ekonomiska gemenskapens. I november samma år undertecknades ett ”Vänskaps- och samarbetsfördrag” med Sovjetunionen.

Både Washington och Beijing har därför – var och en av sina särskilda orsaker – ökat sina påtryckningar på Vietnam.

V.

15.

Utvecklingen i Kampuchea efter det kampuchianska kommunistpartiets maktövertagande (KKP) och efter det att Pol Pot-regimen slagit in på sin särskilda politiska kurs, gav ytterligare

¹ *Thanom, Praphas* – ledande militärer inom den tidigare styrande jontan.

ett – om än ganska speciellt – bidrag till den indokinesiska krisen.

Det var först efter 1967 som Kampuchea fick uppleva ett verkligt uppsving i masskampen. Men trots denna försening jämfört med de andra indokinesiska länderna, var det i stort sett samma samhällsprocess som tog form i Kampuchea jämfört med Vietnam och Laos.

1963 började KKP:s ledare förbereda nya baser för gerillakriget mot de kampuchianska makthavarna. 1967 utbröt en bonderevolt i Battambang-provinsen. Det gav KKP:s kamp en ny social bas. Förtrycket skärptes. Det var under sådana omständigheter som ”Khmer Rouge”-gerillan (dvs de ”röda khmererna”) började växa sig starkare.

1970 års statskupp – som både betecknade att Sihanouks politiska linje misslyckats och uttryckte den amerikanska regeringens beslutsamhet att till varje pris isolera den nationella befrielsefronten i södra Vietnam – och USAs och Saigon-arméns inmarsch i Kampuchea ledde till en omfattande kris i det neo-koloniala Kampuchea. Det gjorde det också möjligt för FUNK (den nationella befrielsefronten i Kampuchea) att snabbt växa till sig i styrka, med stöd av det vietnamesiska kommunistpartiet och den nationella befrielsefronten i södra Vietnam. Det kampuchianska kommunistpartiet utvidgade sitt inflytande inom FUNK och kom att utgöra den egentliga ledningen för fronten, samtidigt som de grupper som stod lojala med prins Sihanouk (som tog sin tillflykt till exilen i Peking) isolerades.

Bonderesningarna på landsbygden blev alltmer radikala till sin karaktär. Också i städerna utbröt folkliga mobiliseringar mot Lon Nol-regimen. I Kampuchea har man traditionellt sett mindre jordlotter sida vid sida med industriellt inriktade plantager och stora jordegendomar. Men i de områden som befriades av FUNK bröts det gamla ockersystemet ner; den gamla förvaltningen med dess inriktning på utsugning av befolkningen sopades undan; en djupgående kampanj genomfördes för arbetets kollektivisering och nya kooperativa bruksformer växte fram.

16.

Befrielsestyrkornas maktövertagande i april 1975 – som hade sin grund i de föregående årens kraftfulla samhälleliga mobiliseringar – öppnade vägen för upprättandet av en arbetarstat i Kampuchea. Lon Nol-armén kollapsade. Den borgerliga statens politiska och administrativa strukturer bröts systematiskt ner. Sihanouk sattes i husarrest. De nya makthavarna lät också i bred skala undertrycka den tidigare regimens militärer och förvaltningspersonal.

Väl vid makten vidtog ledningen för det kampuchianska kommunistpartiet plötsligt en hel rad anti-kapitalistiska åtgärder:

- man nationaliserade industrin och de stora plantagerna;
- den privata äganderätten upphävdes i en omfattning som saknade motstycke;
- man genomförde – med auktoritära metoder – en snabb kollektivisering av hela det ekonomiska och sociala livet på landsbygden;
- handeln och penningssystemet undertrycktes så gott som fullständigt

Beroendeförhållandena till imperialismen bröts; alla utländska investeringar beslagtogs. Landet isolerades för en tid fullständigt från omvärlden (med undantag för de förbindelser man hade med Kina). Landet öppnades sedan mycket sakta och försiktigt för viss diplomatisk aktivitet och vissa handelsförbindelser – och då under strikt regeringskontroll.

De ekonomiska, sociala, politiska och statliga grundvalarna för kapitalismen och för den imperialistiska dominansen förstördes fullständigt. I de delar av Thailand som gränsade till

Kampuchea lät den nya regimen upprätta nära förbindelser med den thailändska befrielse-rörelse som politiskt stod under det thailändska kommunistpartiets ledning.

17.

Den nya regimen nöjde sig inte med att undertrycka de borgerliga krafterna med en osedvanlig hänsynslöshet. Dess tvångsåtgärder kulminerade¹ med att större delen av den arbetande befolkningen tvångsförflyttades. Huvudstadens invånare evakuerades² fullständigt på några dagar. Detsamma hände i andra större tätorter och i de nyligen befriade byarna på landsbygden. Omfattningen, snabbheten och den auktoritära karaktären i dessa tvångsåtgärder kan inte bara förklaras utifrån omedelbara och brännande behov (t ex hotet om massvält sedan luftbron med livsmedel från USA till huvudstaden Phnom Penh avbrutits – en luftbro som befolkningen i de områden om Lon Nol-regimen kontrollerat sedan 1970 blivit helt beroende av; vi syftar också på sådant som överbefolkningen av flyktingar i Phnom Penh och den brist på transportmöjligheter för livsmedel som krigets förödelse gett upphov till).

Genom dessa olika beslut kunde KKP också befästa sitt byråkratiska styre. Man förstörde själva grundvalen för kollektiva massaktioner från den arbetande befolkning som fått lida så svårt under de gångna fem åren.

Denna kombination av anti-kapitalistiska åtgärder och en ren massterror från regeringens sida påminner om tvångskollektiviseringen i Stalins Sovjetunionen – med dess miljontals offer. Den påminner också om det som de baltiska folken fick utstå under åren 1939-40.

18.

Upprättandet av en ny arbetarstat med utomordentliga byråkratiska deformationer – i Kampuchea kan bara förstås i sitt sammanhang: en framgångsrik permanent revolution i hela denna del av Sydostasien med den vietnamesiska revolutionen som historisk drivkraft för kampen i hela Indokina.

Fastän krisen inom jordbruket kom till klart uttryck i 60-talets Kampuchea var den fortfarande relativt begränsad till sin omfattning. Landets grad av industrialisering var osedvanligt låg. Stads- och landsbygdsproletariatet, de halvproletära skikten inom jordbrukssektorn och de jordlösa bönderna var förhållandevis svaga och utspridda. Den kampucheanska revolutionen påskyndades därmed i hög grad genom att landet drogs in i den process av krig och revolutioner som utvecklades inom regionen i stort.

Pol Pot-regimens politik kom att få ytterst allvarliga följder under lång tid både för Kampuchea och Indokina i stort. Priset för tvångsförflyttningen av stora delar av den kampucheanska befolkningen var under de rådande förhållandena inom den allmänna sjukvården och med bristen på näring, fruktansvärt hög i termer av mänskligt lidande.

Den arbetande befolkningen hade splittrats upp fullständigt, socialt och politiskt, och försjönk i passivitet. Regimen införde ett system av tvångsarbete och inledde en fullkomligt ohämmad nationalistisk kampanj, som snabbt också fick utlänningsfientliga övertoner. Den vidtog repressiva åtgärder mot de kinesiska och vietnamesiska minoriteter som utgjorde huvuddelen av stads- och landsbygdsproletariatet och småbourgeoisin. Appellerna om mobilisering mot ”den utländska faran” var ägnade att rättfärdiga krav på en intensiv och utdragen kraftinsats från befolkningens sida för att säkra produktionens behov.

¹ *Kulminera* – ung. nå sin högsta punkt.

² *Evakuera* – utrymma.

Den linje av ”ekonomisk självtillit” som Pol Pot-regimen satte i verket – och som innebar att den stalinistiska politiken om att ”bygga socialismen ett land” fördes till en helt absurd nivå – lade oerhörda bördor på den arbetande befolkningen. I sina ansträngningar att ”övervinna landets efterblivenhet” kom regimen att helt och hållet bli beroende av armén och KKP:s egen apparat.

Pol Pot/Saloth Sar-gruppens trångsynt nationalistiska politik kan delvis förklaras utifrån detta ledarskaps egen historia.

Det var denna gruppering som tog ledningen för kommunistpartiet i början av 60-talet, i motsättning till den tidigare indokinesiska traditionen¹ inom den kampucheanska kommunistiska rörelsen. De nya ledarna var skolade i Paris under 50-talet. De gjorde på sitt eget sätt – ett bokslut över de Genève-överenskommelser som de kampucheanska kommunisterna uteslutits ifrån. Deras nationalistiska hållning kom senare ytterligare att uppmuntras av Sovjetunionens förhållande till Lon Nol-regimen² och förstärktes slutligen också av en del oenigheter med en vietnamesiska ledningen.

(Dessa oenigheter gällde bl a om det var riktigt att återuppta den väpnade kampen 1967, Kampuchéas plats i 1972 och 1973 års Paris-förhandlingar om freden i Vietnam osv)

Inom KKP uppstod det politiska motsättningar som också sträckte sig ända upp i högsta ledningen för partiet. Genom fysiska utrensningar försvagades kraftigt de oppositionella som kunde misstänkas för pro-vietnamesiska sympatier. Oppositionella kärnor utvecklades icke desto mindre på en rad olika håll under 1978.

Pol Pot-regimens politik hotade själva grundvalarna för den kampucheanska arbetarstaten. Ytterst kunde den bara bidra till att uppmuntra återfödelsen av en pro-imperialistisk och pro-kapitalistisk opposition, knuten till den thailändska diktaturen.

Tidigare tvångskollektiviseringar har visat det kortlivade i de ”framgångar” som kunnat nå inom produktionen och det pris det arbetande folket tvingats betala för dem, på såväl lång som medellång sikt. För en tid kunde den nya regimen dra fördel av de kontrarevolutionära krafternas svaghet sedan de splittrats upp fullständigt efter nederlaget 1975. Men Pol Pot-regimens massiva terrormetoder var ägnade att öppna vägen för nya, breda kontrarevolutionära rörelser, såvida de inte kunde mötas på ett tidigt stadium av en framväxande opposition beredd att försvara revolutionens sociala erövringar.

VI.

20.

Den vietnamesisk-kampucheanska konflikten var egentligen aldrig en gränskonflikt i verklig mening, Den utvecklades redan 1975 som en i grunden politisk konflikt där alla de olika kriselement som återfanns inom denna del av Sydostasien efter befrielsen, kom till uttryck.

Den kampucheanska byråkratins politik hade en tendens att förneka de objektiva intressen som förband de tre indokinesiska staterna efter segern över imperialismens intressen som de redan visat i praktiken i sin gemensamma kamp, Den gav imperialismens möjligheter att spela på spänningarna mellan de indokinesiska staterna och manövrera mellan dem. Detta framstod

¹ Den ”indokinesiska” traditionen – syftar på den nära samordning mellan de kommunistiska krafterna i de tre indokinesiska länderna som kom till stånd under 30-talet.

² ”Sovjets hållning till Lon Nol” – syftar bl a på att Sovjetunionen in i det sista upprätthöll förbindelser med militärjuntan i Phnom Penh.

helt klart när Thailand organiserade en tillfällig blockad av Laos. Den kampucheanska regimens politik blockerade olika åtgärder som den vietnamesiska regeringen ville genomföra på *indokinesisk* nivå för att på så sätt försöka tackla diverse ekonomiska, diplomatiska, politiska och militära problem. Kampuchea blev slutligen också ett viktigt element i den sino-vietnamesiska och därmed också i den sino-sovjetiska konflikten,

21.

Beijing gav ett växande materiellt stöd till den kampucheanska regimen – och det oberoende av de skiljaktiga intressen och ståndpunkter som än må ha funnits mellan Deng Xiaoping och Pol Pot-regimerna.

Denna senare var i hög grad beroende av finansiellt, diplomatiskt och tekniskt stöd från Kina. Den kampucheanska regimen förstärktes genom ett mycket stort antal kinesiska militära rådgivare. Dess beväpning förbättrades och kom så småningom också att innefatta en kraftig uppsättning av långskjutande artilleri och MIG 19, Alliansen mellan Kina och Kampuchea bekräftades slutligen också i samband med Pol Pots triumfartade besök i Peking i september 1977 vid en tidpunkt då våldsamma militära sammanstötningar bröt ut längs den vietnamesisk-kampucheanska gränsen. Under 1974 fortsatte den kinesiska ledningen att förstärka Kampuchebas militära slagstyrka. Man hjälpte också till att förbereda gerillabaser inne i Kampuchea, i händelse av att regimen skulle komma att störtas.

Samtidigt som fiendskapen växte mellan Hanoi och Peking, ställdes Hanoi inför ett icke oväsentligt militärt problem. En väpnad styrka på 70 000 man höll på att ta form i grannlandet Kampuchea, stödd och tränad av kinesiska krafter. Även om detta ingalunda var tillräckligt för att utmana Hanois egen militära ställning, betydde det besvärliga problem

Hösten 1977 förvärrades förhållandet mellan Kina och Vietnam på ett avgörande sätt. Det återspeglades inte minst i växande strider vid den vietnamesisk-kampucheanska gränsen, något som i sin tur förebådade vad som skulle komma under 1978...

Under loppet av 1977 beslöt sig den vietnamesiska ledningen för att göra upp räkningen med Pol Pot-regimen, bl a genom att sätta in den reguljära armén mot Kampuchea i december.

1978 tog Beijing de vietnamesiska nationaliseringarna av den privata handeln – något som i hög grad kom att drabba borgerliga grupper av kinesiskt ursprung i Saigon/Cholon – som förevändning för en bred brännmärkningskampanj mot den vietnamesiska regimen och för att officiellt tillkännage att man beslutat avbryta det ekonomiska biståndet (vilket i praktiken upphört redan flera månader tidigare).

1978 var också det år då flykten av 160 000 Hoas (dvs etniska kineser bosatta i Vietnam) från norra Vietnam till Kina, ledde till allvarliga spänningar längs den vietnamesisk-kinesiska gränsen. Det var vidare 1978 som det sino-japanska och sino-amerikanska fördragen förbereddes för undertecknande.

22.

Det var under dessa omständigheter som Hanoi – tillsammans med folk från KNUFNS (den kampucheanska nationella enhetsfronten) – satte igång en bred offensiv mot Kampuchea i december 1978-januari 1979.

Den vietnamesiska armén på 100 000 man och innefattande några av dess bästa reguljära divisioner kunde erövra Phnom Penh redan efter några veckor och besatte snart också nyckelställningar över hela landet. De röda khmererna svarade med gerillaangrepp.

Allt sedan gränsstridernas början har de revolutionära marxisterna klart motsatt sig en politik som skulle kunna leda till att reguljära vietnamesiska arméförband ockuperade Kampuchea och ersatte Pol Pot-regimen med en ny ledning som var helt beroende av de vietnamesiska truppernas närvaro. De fördömde senare också den vietnamesiska invasionen.

Det skulle ha varit en annan sak om det rört sig om rent materiellt och politiskt stöd för att bidra till utvecklingen av en opposition mot Pol Pot-regimen – en opposition som samtidigt som den försökt få slut på Pol Pot-regeringens terrormetoder försvarade den kampuchianska revolutionens grundläggande landvinningar. Dessa terrormetoder hade ju redan äventyrat en del av det som det kampuchianska folket lyckats tillkämpa sig under sina så kostsamma ansträngningar. De hotade dessutom att jämna vägen för kommande kontrarevolutionära ingrepp. Under sådana omständigheter kunde ingen stå likgiltig inför de oerhört allvarliga konsekvenserna av Phnom Penh-regeringens politik och det lidande den tillfogade khmererna och de nationella minoriteterna.

Men att störta Pol Pot-regimen genom den reguljära vietnamesiska armén är och förblir oacceptabelt. Ändå var det just det som hände. Under 1978 växte det visserligen fram oppositionella centra i Kampuchea, men de förblev mycket svaga. KNUFNS bildades just strax innan den vietnamesiska invasionen. Med tanke på omfattningen av de utrensningar som ägt rum i det kampuchianska kommunistpartiet och inom den kampuchianska armén samt befolkningens politiska passivitet, kunde KNUFNS' utveckling inte annat än ta en viss tid. Det skulle också ha krävts en hel deltid för att dess folkliga bas skulle kunna utvidgas och för att den överhuvudtaget skulle ha fått möjlighet att demonstrera sin förmåga att störta Pol Pot-regimen, genom i huvudsak egen kraft. Och endast under sådana villkor skulle en kampuchiansk opposition ha kunnat utveckla ett självständigt beslutsfattande och ett verkligt politiskt oberoende i förhållande till den vietnamesiska byråkratin.

Detta förhindrades genom den vietnamesiska invasionen, likaväl som genom Vietnams politik innan det att förbindelserna mellan de båda regeringarna avbröts i december 1977. I själva verket var det så att den vietnamesiska regering som idag talar om ”Pol Pot-regimens brott” dåför tiden höll tyst om den tragedi som hemsökte det kampuchianska folket, ja till och med under en hel tidsperiod prisade Pol Pot-regeringens ”framgångar”. Genom denna kombination av diplomatisk tystnad och militär invasion spelar Hanoi samma spel som de krafter som vill försöka utnyttja nationella stämningar i syfte att återinföra kapitalistiskt och imperialistiskt herravälde över Kampuchea.

23.

Den här bedömningen utgår inte bara från moraliska överväganden. Det rör sig om ett politiskt ställningstagande i en fråga, vars betydelse redan Lenin på sin tid hade klart för sig.

I sin rapport till diskussionen om partiprogrammet (den 19 mars 1919) vid det ryska kommunistpartiets åttonde kongress, tog Lenin avstånd från anklagelsen att bolsjevikerna var benägna att använda sin armé för att på så sätt bidra till att störta de borgerliga regimerna i sina grannländer. Lenin utgick här i sin bedömning från den nationella frågan:

”I varje land följer avgränsningen mellan proletariatet och bourgeoisin sin egen väg. På detta område måste vi handla med ytterlig försiktighet. Särskilt försiktiga måste vi vara i förhållande till de olika nationerna, ty det finns inget värre än misstro från en nations sida. ... för det första har det ännu inte utfärdats något dekret om att alla länder måste rätta sig efter den bolsjevikiska revolutionskalendern – och även om det hade utfärdats skulle ingen rätta sig efter det. ... Vi måste ta hänsyn till att händelserna där [i Polen] följer en tämligen egenartad väg, och vi kan inte säga: ”Ned

med nationernas självbestämmanderätt! Vi tillerkänner endast de arbetande massorna självbestämmanderätt... vi inte dekreta någonting från Moskva.” (Lenin, *Valda verk i 10 band*, bd. 8, sid. 418-19.)

Det som var sant i förbindelserna med en borgerlig stat som det dåtida Polen med dess växande och omskakande klasstrider är ännu mer sant för T7 en arbetarstat. Den vietnamesiska byråkratin ville försöka anpassa kampen i Kampuchea till den vietnamesiska almanackan. Det kan bara ytterligare förgifta förbindelserna mellan vietnameser och khmerer – det är ju mer än uppenbart att den nya regimen i Phnom Penh är beroende av Hanois stöd.

På ett allmänt sätt har den vietnamesiska invasionen ställt frågan om en Indokinesisk socialistisk federation¹ i skarp belysning. Den indokinesiska revolutionens enhet är ju också något helt nödvändigt utifrån massornas intressen. Det är något oundgängligt om den vietnamesiska revolutionens erövringar skall kunna försvaras och utvecklas, ställd som den är inför fortsatta imperialistiska påtryckningar. Men om denna enhet skall kunna vara en verklig enhet måste den grunda sig på frivilliga överenskommelser mellan de berörda folken. Det kräver såväl att rätten till nationellt självbestämmande garanteras som en orubblig respekt för minoritetsfolkens intressen av att kunna åtnjuta samma praktiska rättigheter som majoriteten. Utan sådana garantier kommer förbundet mellan de indokinesiska staterna – även om den tar formen av överenskommelser mellan formellt oberoende länder – ytterst bara att gynna den starkaste staten (eller snarare: dess byråkrati), nämligen Vietnam. Endast genom en verklig socialistisk federation mellan Indokinas Förenade Stater, som tillförsäkrar dem en fullständig rätt till nationellt självbestämmande, kommer de nämnda målen att kunna uppnås.

Frågan om hur ett visst ledarskap agerar när det gäller minoriteternas rättigheter är inte något av andrahandsbetydelse. Det var långtifrån av en händelse som Lenin tog upp denna fråga på flera olika sätt i sina sista skrifter – och då efter att ha värderat de förödande effekterna av den storriska chauvinismen i Georgien.

Han betonade inte bara den åtskillnad som måste göras mellan ”nationalismen hos en förtryckande och en förtryckt nation”, utan också mer allmänt den hos en stor och en liten nation.

”Beträffande det andra slaget av nationalism har vi, som tillhör en stor nation, i den historiska praktiken nästan alltid gjort oss skyldiga till ett otal våldshandlingar, ja än mer – utan att vi själva märker det begår vi en mängd våldshandlingar och kränkningar,...

Därför måste internationalismen hos en förtryckande eller s k ”stor” nation (fastän den är stor endast genom sina våldshandlingar, stor endast på samma sätt som grobianen) bestå i att iaktta inte bara formell jämlikhet mellan nationerna, utan också en ojämlikhet som från den förtryckande nationens, den stora nationens sida gottgör den ojämlikhet som faktiskt uppstår i verkligheten... Därför kräver i detta fall den proletära solidaritetens och följaktligen också den proletära klasskampens vitala intressen, att vi aldrig förhåller oss formellt till den nationella frågan... (Lenin, ”Sista brev och artiklar” i *Valda verk i 10 band* bd. 10, sid. 524-25)

Det är viktigt att nu återigen dra fram de här raderna. Den vietnamesiska regeringen hävdar ju att de indokinesiska ländernas jämlikhet garanteras i de fördrag som slutits mellan dessa ”helt oberoende stater”, samtidigt som sanningen är den att Vietnam, Laos och det ”nya” Kampuchea nu länkas samman under Hanois kontroll. Och det i ett läge där en oerhörd propagandakampanj satts igång i Vietnam för att prisa ”4 000 års historisk utveckling” för den ”stora” vietnamesiska nationen! Och i en situation där dessa tre länders historia under förkoloniala och koloniala förhållanden och det nationella elementet i deras befrielsekamp skapat en

¹ *Federation* – statsförbund.

gynnsam grogrund för allehanda nationalistiska yttringar!

Den vietnamesiska invasionen är ägnad att förstärka den vietnamesiska byråkratins maktställning i Vietnam och i hela Indokina. Den bidrar till att ge nationalistiska tendenser en ökad tyngd och stärka militärens ställning i samhället. Men det är förstås en illusion att hoppas att det vietnamesiska ledarskapet – som försvarar ett byråkratiskt informations- och beslutsmonopol i sitt eget land och som på det utrikespolitiska planet samverkar med den sovjetiska byråkratin och tillsammans med den utvecklar en fredlig samexistens-politik – skulle kunna stimulera massornas mobiliseringar i perspektivet av att massornas själva utövade den direkta politiska makten eller upprätta en verklig jämlikhet mellan de vietnamesiska, laotiska och kampucheanska folken och staterna.

De finns idag inte någon lösning på de kampucheanska arbetarnas och böndernas grundläggande behov så länge som deras land domineras, av de vietnamesiska väpnade styrkorna.

Det är en nödvändig uppgift att försöka hjälpa det kampucheanska folket att skapa sina egna massorganisationer och rådsstrukturer, att stödja dem med mat och tekniskt bistånd och att försöka se till så att de beväpnas. Detta är centralt för att det nödvändiga tillbakadragandet av vietnamesiska trupper inte skall kunna utnyttjas av kapitalistiska och imperialistiska krafter och för att folket skall kunna försvara sig mot alla slags repressalier från Pol Pot-styrkorna. Att idag försvara en sådan linje är bara att fullfölja den tidigare inriktningen: att stödja massorna och lita till dem och deras organisationer i kampen mot Pol Pot-regimen.

Den vietnamesiska invasionen i Kampuchea har inte avlägsnat det kinesiska hotet vid dess nordgräns. Det faktum att de vietnamesiska styrkorna inte bara attackerade de kampucheanska förbanden i självförsvar, utan också lät störta Pol Pot-regimen genom sin egen arméinsats gjorde det möjligt för den kinesiska byråkratin – och USA-imperialismen – att sätta igång en ny förtalskampanj mot Vietnam. Denna kampanj underlättade i sin tur den kinesiska invasionen i februari 1979.

VII.

24.

Den kinesiska regeringen tog Hanois militära initiativ i Kampuchea som förevändning för att angripa Vietnam. Men denna invasion ingår – som vi redan har sett – i ett bredare mönster. Det är bara genom att beskriva detta som man kan förstå dess verkliga innebörd och ödesdiga effekter. Den är en iögonenfallande illustration av den kinesiska byråkratins kontrarevolutionära roll i Ostasien och måste fördömas som sådan.

Beijing har ofta upprepat myten om att den kinesiska invasionen i själva verket var en ”begränsad vedergällning” för ett växande antal ”incidenter” vid den vietnamesisk-kinesiska gränsen. Men om man ser till invasionens omfattning – antalet soldater och mängden vapen som sattes i rörelse liksom varaktigheten och de mål som den riktade sig emot (inklusive ett antal tätbefolkade stadsområden) så framgår det klart att Kina gjorde sig skyldig till en verklig krigshandling.

Den kinesiska ledningen har heller inte gjort någon hemlighet av vissa aspekter av sin kontrarevolutionära politik. Den har förebrått de imperialistiska staterna för att uppvisa ”svaghet” gentemot ”socialimperialismen” i Afrika och Främre Orienten. Den har förklarat sin beslutssamhet att utveckla en större ”fasthet” i Sydostasien – ett strategiskt område med sina transportleder mellan Stilla Havet och Indiska Oceanen.

I sina fördömanden av Vietnam som "Asiens Kuba" har den kinesiska ledningen klarare än någonsin uttryckt att den har för avsikt att med alla nödvändiga medel – inklusive militära – försvaga den vietnamesiska regimen och tvinga den att lossa på banden till Moskva.

Den avsevärda vikt som det kinesiska ledarskapet idag tillmäter denna målsättning har bekräftats av det sätt på vilket den ingripit i Vietnam. Den kinesiska byråkratin fick ju betala ett icke oväsentligt pris för invasionen där. Den gav Vietnam en möjlighet att återta det diplomatiska initiativet i förhållande till ett antal halvkoloniala länder, varav de flesta uttryckt sitt ogillande över Hanois inmarsch i Kampuchea. Och det vid en tidpunkt då Beijings egen prestige försvagats i förhållande till olika nationella befrielseörelser. Dessutom ställdes den kinesiska ledningen uppenbarligen inför oppositionella meningsyttringar inom den egna befolkningen, t o m inom partiet och statsapparaten. Slutligen var Kinas militära operation förmodligen mycket kostsam i termer av materiel och förluster i sårade och döda.

25.

Invasionen i Vietnam tycks bara ha gett mycket begränsade omedelbara resultat. Hanoi tvingades aldrig att kasta in huvuddelen av sina reguljära förband vid fronten för att där möta den kinesiska framryckningen; inte heller behövde man återkalla många av de divisioner som återfanns i Kampuchea.

Beijing kan också bara räkna med att dra fördelar på medellång sikt av sina ingripanden. Men det är förstås medvetet om det pris som vietnameserna måste betala ekonomiskt och socialt, för att upprätthålla sitt försvar inför ett ständigt militärt hot.

Den sovjetiska ledningen har gjort mycket klart – både genom Brezjnevs tal och sina handlingar – att den först och främst vill fullfölja sin fredliga samexistenspolitik med imperialismen och att den inte är beredd att äventyra sin internationella linje genom att alltför hårt binda sig för Vietnams sak, en linje som också bestämmer Moskvans förhållande till den kinesiska byråkratin.

Beijing har därför fria händer att fortsätta sin utmattningskampanj mot den vietnamesiska regimen, så länge som det inte går "alltför långt". Det är bara att vänta att den kinesiska ledningen kommer att fortsätta och skärpa sin politik för att försvaga regimen i Vietnam.

VIII.

26.

De borgerliga propagandisterna är "på hugget". De drar fördel av den nuvarande situationen för att på så sätt försöka få folk att glömma ett århundrades imperialistiska krig, som kostat mänskligheten tiotals miljoner döda. De försöker få folk att tro att Sovjet och dess allierade mycket väl kan inleda en offensiv mot de imperialistiska länderna och att det finns en risk att ett tredje världskrig kan uppstå ur konflikterna mellan de byråkratiserade arbetarstaterna. Det huvudsakliga syftet med denna kampanj är uppenbar. Det är att skapa en politisk atmosfär bland de arbetande massorna – och då först och främst i USA – som är mer förstående för en ny väpnad amerikansk intervention om imperialisterna skulle hotas av nya genombrott för världsrevolutionen.

Vi måste systematiskt se till att avslöja denna propagandakampanj som skyler imperialistiska försök att återigen genomföra direkta kontrarevolutionära attacker efter nederlaget 1975. Vi måste vidare förklara den ständiga risk för nya världskrig som existensen av imperialismen innebär.

Det är också vår uppgift att visa vad som ligger till grund för den kontrarevolutionära politik som representeras av byråkratierna i arbetarstaterna och att deras brottsliga handlingar underlättar de imperialistiska propagandisternas arbete.

27.

De parasitära byråkratiska skiktens försvar av sina egna särskilda förmåner och deras anspråk på att kunna ”bygga socialismen” inom sina egna landområden – ”socialismen i ett land” – leder dem till en fredlig samexistenspolitik med imperialismen och betyder slutet för varje form av proletär internationalism. Det var detta slags hänsyn som fick den sovjetiska byråkratin att omvandla den Kommunistiska Internationalen från ett redskap för världsrevolutionen till ett organ för de egna diplomatiska intressena, innan den så småningom upplöstes helt och hållet. En chauvinistisk och mystisk ideologi om den egna rollen som något slags världsfrälsare – ett komplement till den byråkratiska nationalism man i övrigt stod för – fick rättfärdiga det stalinistiska ledarskapets första utrensningar, när man började göra sig kvitt dem som gick emot den stalinistiska diktaturen inom den Kommunistiska Internationalen. Och stalinisterna fortsatte på samma väg; man lät bannlysa de ledarskap som kommit till makten genom revolutioner som Kreml förgäves försökt hindra; först jugoslaverna, sedan kineserna. De blodiga utrensningarna inom Kommunistiska Internationalen, som gjorde slut på dess oberoende och slutligen också följdes av organisationens formella upplösning 1943, var en motsvarighet på det internationella planet till uppkomsten av en byråkratisk makt i själva Sovjetunionen.

Efter det att Stalin lät fördöma de jugoslaviska ledarna i samband med konflikten 1948, har motsättningarna mellan olika byråkratiserade arbetarstater tagit allt allvarigare former. Detta är en utveckling som har fortsatt fram tills idag; vi kan bara nämna följande exempel: förläggningen av ett stort antal sovjetiska trupper vid den kinesiska gränsen, Beijings militära hjälp till Pol Pot-regimen, det växande antalet sammanstötningar vid den vietnamesisk-kampuchianska gränsen och så småningom insatsen av stora reguljära vietnamesiska arméförband över hela Kampuchea och Kinas invasion av Vietnam.

Dessa sammanstötningar har en oerhört farlig dynamik. De måste stoppas till varje pris. De militära konfrontationerna är något som påtvingades de indokinesiska och kinesiska massorna; de blodiga uppgörelser som ägt rum har stått i motsättning till deras intressen. De har i högsta grad skadat den internationella arbetarrörelsen. De utgör dåliga exempel som kan föras vidare på ett mycket tragiskt sätt längs den sovjetisk-kinesiska gränsen – och i Östeuropa, när den sovjetiska byråkratins herravälde över folkdemokratierna återigen kommer att utmanas av proletariatet i dessa länder eller när den sino-sovjetiska konflikten skärps.

28.

Man måste vara noga med att undvika kortsynt konjunkturella eller trångsynta bedömningar i dessa frågor. Det kan inte finnas något farligare än att ge efter för en falsk politisk ”realism” – där revolutionärer kan falla offer för försök att väga de olika byråkratierna mot varandra för att se vilken av dem som för tillfället är ”minst kontrarevolutionär” eller också delar in världen i två motstridande läger med Sovjetunionen, Vietnam och Kuba på den ena sidan och USA och Kina på den andra.

De kinesiska och sovjetiska byråkratiernas politik utgår från likartade intressen och målsättningar. I båda fallen försöker man säkra samma politiska monolitism och samma kontroll över den ”egna” intressesfären. Målet är att garantera ett fortsatt maktmonopol – källan till de egna samhälleliga privilegierna. Byråkratierna försöker också genomdriva

sådana åtgärder så att de kan sätta sin fredliga samexistenspolitik i verket: de gör allt vad de kan för att kunna spela en direkt roll i upprätthållandet av ett internationellt status quo¹. Här finns det inga skillnader mellan Beijings stöd för Pinochet i Chile och Sovjets förhållande till den argentinska Videla-regimen.

Den sino-sovjetiska konflikten är inte ett resultat av en ”ekonomisk expansionism”² i stil med den imperialistiska. Den går tillbaka på att var och en av dessa byråkratier strävar efter att uppnå bästa möjliga nationella och internationella villkor för att kunna garantera sitt sociala och politiska maktmonopol i det egna landet.

Man måste här göra en bedömning av dessa byråkratiers roll i världsmåttstock. Båda är kontrarevolutionära. Det är nödvändigt att angripa själva grundvalen för konflikterna mellan de kinesiska och sovjetiska byråkratierna. Samtidigt som man avslöjar imperialismens politiska roll måste man idag betona hur viktigt det är att kämpa för politiska revolutioner i de byråkratiserade arbetarstaterna och regeringar som grundar sig på en verklig socialistisk demokrati. Endast genom en politisk revolution i dessa länder kan man göra slut på byråkratiernas maktherravälde och därmed konflikterna mellan de olika arbetarstaterna. Gentemot den imperialistiska propagandan är det nödvändigt att gång på gång upprepa att dessa byråkratiska skikt på intet sätt representerar socialismens intressen. Med en verklig arbetar- och bondemakt kommer det inte att genomföras några krig arbetarstaterna emellan: det kommer att bli slut på den byråkratiska nationalismen!

IX.

29.

Innebörden av de konflikter som idag rasar i Indokina och som hetsar Vietnam och Kina mot varandra är uppenbarligen mycket allvarlig för de sydostasiatiska massorna. Det gäller i synnerhet Thailand, där vi idag ser den mest betydelsefulla anti-imperialistiska kampen inom hela detta område. Den indokinesiska revolutionens seger förbättrade villkoren avsevärt för den thailändska befrielsekampen.

Men idag har den thailändska motståndsrörelsen fått vidkännas alla de negativa effekterna av krisen i Indokina och den skärpta konflikten mellan Kina-Vietnam respektive Kina-Sovjet. Den lider en allvarlig fara att isoleras materiellt och politiskt. Moskva, Beijing, Hanoi och tidigare Phnom Penh har var och en i tur och ordning uppvaktat Bangkok-regimen i hopp om att på så sätt vinna dess diplomatiska bevågenhet. Den kinesiska ledningen säger nu också öppet att den ser Thailand under Kriangsak-regimen som en ”ny försvarslinje” inom detta område gentemot den ”hegemonistiska”³ faran. Det vietnamesiska ledarskapet söker för sin del att övertyga ASEAN-länderna (Indonesien, Filippinerna, Malaysia, Thailand och Singapore) om sina ”fredliga avsikter” för att på så sätt bryta sig ur sin diplomatiska isolering. Moskva agerar likadant.

Motståndskämparna i Thailand och de olika strömningar som de ansluter sig till står inför risken att förvandlas till insatser i konflikten mellan Kina och Vietnam. De kan pressas till att offentligt ta ställning för den ena eller andra sidan (något som de vägrat göra fram tills nu). Alla sådana påtryckningar kommer bara att förstärka motsättningarna inom den thailändska motståndsrörelsen och förlama dess förmåga till praktisk handling.

¹ *Status quo* – ung. oförändrat läge.

² *Expansionism* – ung. vilja att utvidga sitt herravälde (över något).

³ *Hegemonisk* – förhärskande.

En isolering av motståndskampen skulle bli så mycket allvarligare som USA-imperialismen och den thailändska borgerligheten kommer att försöka dra fördel av det nuvarande läget för att slå till mot en befrielseörelse vars hittillsvarande segrar allvarligt oroar dem. Det är den anti-imperialistiska rörelsens uppgift att över hela världen i aktiv handling demonstrera sin solidaritet med befrielsekampen i Thailand och på andra håll i Sydostasien och att verka för en enhetsfront mellan arbetarstaterna till dess försvar.

Detta stöd för den anti-imperialistiska befrielsekampen i Sydostasien är en viktig uppgift vid sidan av det direkta försvaret av den indokinesiska revolutionen. Revolutionens utbredning i Thailand liksom i andra delar av denna region skulle på ett avgörande sätt försvåra imperialismens försök att kväsa de indokinesiska arbetarstaterna.

Det skulle i sin tur skapa gynnsammare förutsättningar för att lösa de ekonomiska, sociala och politiska problem de är utsatta för. Ett nytt uppsving i den anti-kapitalistiska och anti-imperialistiska kampen i fr a USA och Japan skulle också det, på ett mer allmänt sätt, få likartade effekter.

X.

30

Det är den internationella arbetarrörelsens uppgift att mobilisera till försvar för den indokinesiska revolutionen, en revolution som nu när den försvagats av strider mellan olika byråkratiska maktgrupper hotas av olika imperialistiska manövrer.

På medellång och lång sikt, måste den kinesiska byråkratins politik allvarligt försvåra försvaret av den kinesiska arbetarstaten, som än en gång kan komma att hotas direkt av en förstärkt imperialistisk närvaro i området.

Washington kommer inte att nöja sig med att ”bara” försöka stabilisera det neokoloniala Thailand. Den kommer att i hög grad öka sitt militära stöd till den thailändska armén. Men det finns dessutom alla skäl att hysa oro för att den också återigen kommer att öka sina påtryckningar på Laos – och då utnyttja det som finns kvar av Meo-generalen¹ Vang Paos kontra-revolutionära armé och de grupper som nu befinner sig i Thailand och som är knutna till den förra laotiska regimen och till de feodala godsägarna i södra delen av landet. Och det samtidigt som Kina har bevarat en hel del inflytande över vad som händer i den norra delen i landet.

Prins Sihanouks återinträde på den internationella scenen och hans vädjanden om en ny internationell Indokina-konferens kan ge USA en grundval för en ny politisk och diplomatisk aktivitet i Kampuchea-frågan, samtidigt som man försöker att återuppliva diverse undergrävande aktioner från de högerinriktade ”Khmer Serei”-gruppernas sida. USA fortsätter sin linje med en ekonomisk blockad och en diplomatisk isolering av den Vietnamesiska revolutionen.

Den internationella arbetarrörelsen måste med all kraft fördöma de imperialistiska påtryckningarna mot den indokinesiska revolutionen och hindra dem att skärpas ytterligare.

Vi måste kämpa för ett slut på USA:s blockad av Vietnam och för att tvinga de makter som har ansvarat för fyrtio års förödelse och människoslakt i de tre indokinesiska länderna att ge dem ekonomiskt bistånd utan några som helst villkor! Vi måste höja vår röst och bekämpa den ekonomiska blockaden mot ett Kampuchea som hotas av hungersnöd! Vi måste kräva att

¹ Meo – en befolkningsgrupp i bl a Laos.

de borgerliga regeringarna erkänner de indokinesiska regimerna!

Vi måste gå emot den imperialistiska propagandakampanjen mot den indokinesiska revolutionen och dess militärstöd till den thailändska diktaturen!

Vi måste kräva att USA:s sjunde flotta dras bort från Stilla Havs-området och att de amerikanska baserna stängs! Gentemot den alltid existerande faran för imperialistiska attacker, måste vi kräva upprättandet av en enhetsfront mellan arbetarstaterna!

31.

Om det är något som de senaste händelserna och de fortsatta lidandena för folken i Indokina, visat så är det hur absolut nödvändigt det är att ta kamp för en verklig proletär internationalism och en socialistisk demokrati.

Fjärde Internationalens medlemmar och sympatisörer har deltagit i denna kamp allt sedan deras rörelse en gång grundades i motsättning till den stalinistiska urartningen i den första arbetarstaten och Kommunistiska Internationalen. Under de fyrtio års historia för den internationella betarrörelsen som förlupit sedan Fjärde Internationalens grundande, har denna kamp på inte sätt förlorat någonting i omedelbar betydelse: tvärtom!

Kampen gäller fortfarande uppbygget av en revolutionär International av masskaraktär, världsrevolutionens utveckling och ett förbund av förenade socialistiska stater över hela världen!

6 april 1979

P.S.

Den kris som idag skakar den indokinesiska halvön går inte att förstå om man inte tar hänsyn till en hel rad av faktorer som har analyserats i denna resolution från Förenade Sekretariatets majoritet. Utan en sådan helhetsanalys är det omöjligt att inta en på det stora hela korrekt inställning till de konflikter som utspelar sig där.

De uttalanden som Förenade Sekretariatet antog i januari 1978 och januari 1979 fördunklade samspelet mellan de inter-byråkratiska konflikterna och den förnyade imperialistiska offensiven; ett samspel som kom till stånd inom ramen för en fredlig samexistenspolitik. Dessa uttalanden betonade inte i tillräckligt hög grad det brännande behovet att försvara den indokinesiska revolutionen mot imperialismen. Uttalandet från februari 1979 handlade i första hand om den kinesiska invasionen i Vietnam, men klargjorde inte den nya politiska situationen i Kampuchea och i området i stort efter det att den reguljära vietnamesiska armén marscherat in i Kampuchea och vad denna inmarsch och dess effekter måste betyda för de revolutionära marxisternas ställningstagande. [jfr avsnitt VI. härövan]

Översatt från texten i *Intercontinental Press/Inprecor*, vol. 17 nr 21/1979 (4.6 1979).

Lästips

Om konflikten i Indokina:

[Rötterna till konflikten mellan Kina och Vietnam](#), av Martin Fahlgren.(från 1982).

[Konflikten mellan Kampuchea/Kina och Vietnam](#). Artiklar ur tidskriften *Kommentar* 1977-81.

[Intervju med Nguyen Khac Vien om konflikten mellan Vietnam och Kambodja/Kina.](#)

Intervjun är från november 1978, dvs innan den vietnamesiska ockupationen av Kambodja och Kinas anfall på Vietnam.

[De socialistiska kriget.](#) Antologi om konflikten i Sydostasien 1979 (tidningsdebatt).

[Proletären och konflikten mellan Kina/Kampuchea och Vietnam.](#) Artiklar ur "r-arnas" veckotidning under första halvåret 1979.

Om Kampuchea

[Motsättningar i Kampucheas kommunistiska rörelse,](#) av Ben Kiernan.

[Förord till "How Pol Pot Came to Power" \(2003\),](#) av Ben Kiernan.

[Maoistisk kritik av Pol Pots Kampuchea.](#) En analys av de Röda khmerernas välde i Kambodja utifrån en maoistisk utgångspunkt.